

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Весела Иванова Гелева** (преподавател по хорово дирижиране в катедра „Музикална педагогика и дирижиране” на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство “Проф. Асен Диамандиев”-Пловдив)

за **Стоимен Красимиров Пеев**, хоноруван преподавател в катедра „Камерна музика и съпровод” в Инструментален факултет на НМА "Проф. Панчо Владигеров"-София, кандидат за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 8. Изкуства; професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

Стоимен Пеев е роден през 1988 г. във Варна. Започва първите си уроци по цигулка на единадесетгодишна възраст. След година е приет в НУИ „Добри Христов“ в класа на Румяна Колева. Средното си образование завършва в класа на Антоанета Илиева. В този период печели награди от редица национални конкурси: „Светослав Обретенов“ – Провадия, „Недялка Симеонова“ – Хасково, „Добри Христов“ – Варна. Участва и като солист в прочутия концертен комплекс „Wiener Konzerthaus“ – Виена. Следва висше образование в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, където е приет на първо място в класа на именитата цигуларка и педагог проф. Гинка Гичкова. В периода на следване печели награди от академични и международни конкурси, сред които са „Панчо Владигеров“ – Шумен, „Емил Камиларов“ – София.

Стоимен Пеев участва активно в майсторските класове на професорите: Минчо Минчев, Кшищоф Веркшин, Ян Талих, Йозеф Рисин, Естер Хафнер, Стефан Камиларов. Представя се успешно в летните международни музикални академии „Holland music sessions“ – Берген и „ISA sommer academie“ – Семеринг. От 2011 г. е концертмайстор в камерен ансамбъл „Софийски солисти“. Солист е на редица оркестри в страната и чужбина и реализира няколко световни премиери на съвременни произведения. Има множество записи в БНР и многократни излъчвания по БНТ. От 2014 г. е и първи цигулар на квартет „София“ при Софийската филхармония, а от 2020г. е хоноруван преподавател в катедра „Камерна музика и съпровод” на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

Представеният дисертационен труд **„Ансамблови и инструментални проблеми в струнните квартали на Михаил Пеков”** се състои от увод, две глави и заключение, приноси, библиография и приложение с концертната дейност и публикациите по темата. Общият обем е 120 страници, цитираната литература включва 82 заглавия на български, руски, немски и английски език и 39 нотни примера.

В **увода** са представени мотивите за избор на дисертационната тема-богат личен изпълнителски опит, ползотворни творчески контакти с композитора Михаил Пеков и педагогическа работа, свързана с камерното музициране. Целите на научната разработка произтичат от същите фактори, а сред поставените от докторанта задачи са подробен анализ на четири знакови творби на Михаил Пеков-струнни квартали № 3, 13, 17 и 19 в контекста на практическите изпълнителски и естетически проблеми, методологичен анализ по изследваната проблематика, насоки за практическа работа над анализиранияте проблеми и др.

Първа глава „Михаил Пеков-майстор на камерно-инструменталното писмо” представя значението на композитора и неговото място в българското музикално творчество. Докторантът извежда основните черти на композиционния му стил, а именно: стремеж към обединяване и синтез на класично, фолклорно и популярно, лиричен натюрел и силно емоционално въздействие, което Пеков развива в камерните жанрове, следвайки романтичната традиция, осъвременена и допълнена от собствения му индивидуален почерк. Направена е периодизация на квартетното творчество на композитора като са набелязани три етапа в неговото развитие и еволюция-ранен, зрял и късен със съответните характеристики на музикалния език, стилови белези, формална структура и т.н.

Обект на първа глава са естетическите възгледи на Михаил Пеков и неговата трактовка на жанра „струнен квартет”, за чието оформяне има значение неговият опит като инструменталист-цигулар. Изтъкната е ролята на мелодическото начало като водещо не само в линеарен смисъл, но и като формообразуващ принцип на всички нива в композицията. Докторантът изтъква, че композиторият винаги е давал преднина на тематизма, разбираан в най-широк смисъл. Наличието на тонални и функционални връзки в музиката му също не е белег на консерватизъм и „сух” академизъм, а логично следствие от насоката на неговия музикален вкус, комуникативност и желание за пълно разбиране от страна на аудиторията.

Интерес представлява предложената периодизация на квартетното творчество на Михаил Пеков. В първите опуси от този жанр /от №.1 до № 3, писани в периода до 1962 - 64 г./, творецът търси обновяване и открива индивидуалността си в разширено-тоналния език. В следващия цикъл квартети /от № 4 до № 10/ се проявява развитието на неговия зрял творчески период, когато е силно изразена идеята за синтез на музикалния език. В третия творчески период с мащабния цикъл от късни квартети (след 1989г.) намират израз новите философски идеи. Особено място е отделено на 2004–2007г., когато е написан цикълът от издадени квартети, а именно от № 17 до № 22. Докторантът подчертава ролята на тясното сътрудничество между композитора и квартет „София”-един забележителен творчески тандем, превърнал се в забележителен културен факт.

Втора глава на дисертацията представя и анализира от гледна точка на интерпретатора квартетния жанр в ранното, зрялото и късното творчество на Михаил Пеков. Стоилен Пеев прави стилови, композиционен и интерпретаторски анализ на четири квартета, които според него бележат основните етапи на еволюцията в жанра. Първият от тях е квартет № 3 /1973г./, избран от дисертанта поради полученото признание от изпълнители, критика и публика и оригиналността на езика и трактовката на жанра. Той е обобщаващ за ранния период в квартетното творчество на композитора и се отличава с разширено тонално реализиране на тематизма, полифонични похвати, подчертан лиризм и изящество. Подробният анализ е илюстриран с множество нотни примери и комбиниран с препоръки от техническо и художествено-изпълнителско естество, които почиват на личния интерпретаторски опит на докторанта.

Същият модел на анализ Пеев използва за квартет №13 /2002г./, който притежава лирична образност и напомня стилизация на класическите квартетни образци.

За илюстрация на късния период от творчеството на Михаил Пеков докторантът избира квартети № 17 и 19, които според него са квинтесенция на лиричното и монологичното начало и показват във висша степен достигнатото от композитора майсторство в жанра. Параметрите на анализа засягат детайлно структурата, фактурата, метриката, полифонията и хармонията, щрихите, апликатурата, фразировката, артикулацията, динамиката и темпото. Впечатление правят препратките към множество образци на жанра от различни композитори и епохи, което доказва богатия изпълнителски опит на Ст. Пеев в качеството му на солист, камерен изпълнител, оркестрант и неговия траен и задълбочен интерес към изследваната тема.

Сред приносите на труда трябва да се открие следното:

-това е първо по рода си изследване на квартетното творчество на М. Пеков
-всички анализирани творби са реализирани на концертния подиум, а някои от тях са записани от БНР

-подробно са засегнати всички компоненти на музикалната форма и фактура в контекста на изпълнителската проблематика.

-представени са методически похвати за пълноценно техническо овладяване и художествено интерпретиране на произведенията.

-изследването е базирано на сравнителен анализ, което дава детайлна представа и може да улесни бъдещите изпълнители на произведенията на Михаил Пеков;

Изложението на дисертационния труд се характеризира с ясен изказ и обосновано представяне на фактологията, както и изобилие от библиографски материал, подкрепящ авторската теза.

В заключение предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Стоимен Пеев образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 8. Изкуства; професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

04.06.2021г.

проф. д-р Весела Гелева

Пловдив